

МИРОСЛАВ Д. МИЛОЈЕВИЋ

ИСКОРИШЋАВАЊЕ ЗЕМЉИШТА У К.О. КАЧАРЕВО

Качарево лежи 11 км североисточно од Панчева; од Београда је удаљено 29 км. Пружа се од југозапада према североистоку; дуга му је катастарска општина око 16 км, широка до 2,5 км. Састоји се од 11 потеса; има 3980 ха.¹⁾

Од 7792 ст., колико њих укупно живи у овој к.о., 73,0% су досељеници на основу Закона о аграрној реформи и колонизацији: 99,2% са територије СФР Југославије и 0,8% из других држава. У периоду 1945—1961. год. из општине Панчево у СР Србији је досељено 226 ст., друге општине исте СР 600 ст. и друге СР 4868 ст. (1).

Природни услови за искоришћавање земљишта

Између пруге Јабука—Црепаја и Панчево—Банат. Ново Село земљиште у к. о. Качарево представља лесну терасу. У југозападном делу к.о. висина терасе износи 82 до 84 метара. Од лесне заравни на истоку је одвајају падине којима се зараван јужно од Целина издиже до 12 метара изнад терасе. Према Банат. Новом Селу, тј. од Шериног Салаша према лесној заравни, тераса је састављена од сувоземног леса са богатом мешовитом фауном. Његова дебљина“... варира од 1 до 3 метра“ (2, с. 60).

Југоисточно од Познатовљевих салаша налазе се најстрмије лесне падине у к.о. Качарево. Ту се у потесу зв. Хилдов салаш јасно издвајају две геоморфолошке целине лесног земљишта: тераса, од 97—98 м, и зараван, од 102 м. И једна и друга целина карактеришу се са два екстремна климатска момента: хладним зимама и континенталним летом. Разне врсте и сорте култура које се на њима сеју имају различите захтеве према топлоти и у пролеће отпочињу своју вегетацију 13. III. Континуирани раст и развиће озими усеви прекидају у децембру, јануару и фебруару, док у новембру њихов раст је спорији или пак у појединим годинама потпуно прекинут од 15. XI.

Највеће температуре су у периоду јун—август (просечне 20.3°—23.3°; средње максималне 27.4°—30.8°); најмање у зимским месецима

¹⁾ Теренска испитивања вршена су у 1967. год. новчаним средствима Савезног фонда за финансирање научних делатности, а обрада прикупљеног материјала у Географском институту „Јован Цвијић“.

(просечно -1.4° — 0.3° ; средње минималне -4.3° — 5.2° . Најтоплији месец је јул (23.3°); најхладнији јануар (-1.4°). Први дан (средњи датум) са температуром ваздуха изнад 5° је 13. III. Међутим, нису ретке године да се у априлу и мају јаве температуре $<0.0^{\circ}$; управо најранији датум последњег мраз у Качареву и његовој околини је 31. III, а најпознијег 6. V (3).

У годишњем току температуре од -15° врло су ретке без снежног покривача; њих је највише у јануару. Има их, у просеку, 9—12 дана у току године и обично нису штетне за озиме усеве из разлога тога што су ови најчешће покривени снежним покривачем.

Кретање средњих месечних температура у току године приказано је у следњој табlici (3, с. 3):

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
1.4	0.3	5.7	11.6	16.7	20.3	23.3	21.8	18.2	12.3	7.4	0.1

Из годишњег тока се види да к.о. Качарево на почетку вегетационог периода (март—април) има средњу месечну температуру 8.6° , а у време када је вегетација најбујнија (мај—јун) од 16.7° до 20.3° . У периоду када се вегетациона активност смањује и знатан број култура сазрева (јул—август) просечне температуре су највише и колебају се између 21.8° и 23.3° . У односу на температуру, сасвим је супротан распоред облачности и броја дана са ветром; управо, у месецима ван вегетационе периоде облачност је највећа (6.1 — 7.7). У децембру, на пример, износи 7.7 . За време вегетационе периоде она је за 2.0 — 3.3 мања него у зимским месецима. У периоду када се вегетациона активност смањује и знатан број култура почиње да сазрева износи 2.8 — 3.4 (3, с. 91).

И максималан број дана са ветром $\Phi \geq 8$ је такође у месецима ван вегетационе периоде, од 0.1 до 0.4 . У вегетационом периоду они дувају једино у марту и априлу, али и тада веома ретко, 0.1 дан месечно. Највећи број дана са ветром јачине $\Phi \geq 6$ имају прва два месеца у вегетационом периоду, март и април, јер у марту има оваквих дана 1.9 , а у априлу 1.6 (3, с. 91).

Годишња сума падавина се у узастопним годинама колеба између 452 до 690 мм (1925 — 1940 . год.). За време вегетационог периода просечно падне 450 мм талоба; дакле за 299 мм више него у периоду новембар—фебруар. У раздобљу од 16 год. просечна максимална висина падавина у мају и јуну колебала се од 144 до 176 мм, док минимална између 18 и 46 мм. Тако је, на пример, у мају забележена најмања просечна висина падавина од 46 мм $1931.$, највећа 144 мм $1936.$ У јуну је најмања висина падавина од 8 мм регистрована $1928.$ и $1932.$, а највећа 176 мм $1940.$ Апсолутна разлика у падавинама је и у јулу такође знатна, 103 мм. Још веће разлике су у августу. У њему је, наиме,

1937. год. месечна висина падавина за 65 мм била већа од нормалне, тј. просечне средње месечне у периоду 1925—1940. год., док 1932. мања за 56 мм (4, с. 80).

Месечне висине падавина у мм (4)

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
35	30	40	39	70	73	44	69	51	64	40	46

Још у почетку је речено да се к.о. Качарево састоји од лесног земљишта. Укупна сумма падавина од 450 мм која за време вегетационог периода падне на њега је оптимална и довољна за постизање високих приноса од појединих култура. Међутим, притом треба истаћи да ова просечна вишегодишња количина падавина варира и да је због тога на качаревачком чернозему могуће остварити жељене приносе једино оптималном и економичном агротехником. Према подацима ПИК „Тамиш“ утицај земљишта као еколошког фактора на остваривање приноса од појединих култура на различитим парцелама се креће у релацијама од индекса 100 до индекса 60. Узроци овоме су: различита дубина органског слоја, агрегатно стање, хемиски, биолошки и механички састав земљишта појединих парцела на лесној тераси и заравни; у овом погледу знатно се осећа и утицај неједнаког водног својства ораничних површина на различитим топографским површинама.

Аграрна структура

Током 153 год., од 1791—1944 год., земљишни фонд Качарева припадао је колонизираним немачком становништву. Многи утицаји ових досељеника, нарочито у подели земљишног фонда по потесима, који се запажају и данас, потичу из тог времена. Међутим, од краја 1944. год. њихов фонд земљишта преузела је Управа пољопривредних добара из Панчева да обрађује у корист државе; после колонизације Баната између 1945. и 1947. год. око 60% од укупног фонда земљишта к.о. Качарево је подељено досељеним колонистима из разних крајева Југославије и иностранства (Француске, Албаније и др.), 32% новооснованим сељачким радним задругама „Слога“, „Црвени пролетер“ и „Јединство“, а од преосталих 8% формиран је општедруштвени фонд земљишта (5).

Још 1945. и 1946. год. знатан део земљишног фонда у к.о. Качарево је подељен колонистима. Свака кућна заједница са признатим правом на колонизацију и до 4 члана добила је 8 к.ј. земље (за сваког члана више још 800 кв. хв.). Од 657 колонизираних домаћинстава, 98,8% је одмах или до 1948. год. пренело на сељачке радне задруге своју земљу.

На почетку 1947. год. у к.о. Качарево је постојало 6 сељачких радних задруга; последњих година пред укидање административног система управљања привредом, са реорганизацијом, број задруга се смањио на 3. Највећа је била СРЗ „Црвени пролетер“; она је имала око 700 ха земље. У 1954. год. постојале су само две задруге. То су велике СРЗ „Црвени пролетер“ и ЗПЗ „Сутјеска“. Године 1959. поменуте задруге су се фузиоисале у једну нову, економски снажнију, пољопривредну задругу „Младост“. Три године касније, 1962., од ПЗ „Младост“, ЗЗ „Вардар“ и предузећа „Слободна Војводина“ формирана је ОЗЗ „Младост“ са поседом од 2286 ха и основним задатком да организује пољопривредну производњу на сопственом поседу и земљишту индивидуалних газдинстава. Крајем 1964. год. од 1864 ха ОЗЗ „Младост“ формирана је економска јединица за ратарство и сточарство Пољопривредно-индустријског комбината „Тамиш“ из Панчева и отада је рад задруге усмерен на решавање месних проблема у пољопривреди и производну сарадњу са индивидуалним газдинствима.

И данас у овој катастарској општини постоје два сектора власништва у пољопривреди: приватни и друштвени. Од 3980 ха, колико износи укупан земљишни фонд к.о. Качарево, 58,1% припада друштвеном сектору, а индивидуалним газдинствима остатак од 41,9% (6). Први земљишни фонд углавном користе ОЗЗ „Младост“ и ПИК „Тамиш“; ове две привредне организације имају 2288 ха (57,5% од укупног фонда земљишта).

Земљишни фонд индивидуалних газдинстава је доста расцепкан. Податак да 75,3% власника земље поседује до 2,0 ха, 23,1% између 2,1 и 5,0 ха, а само 1,6% газдинстава изнад 5,1 ха, то донекле потврђује. На газдинства са поседом испод 2,0 ха долази 31,2%, са поседом од 2,1 — 5,0 ха око 55,7%, а са поседом изнад 5,1 ха 13,1% од укупног фонда земљишта на приватном сектору.

На сваких 100 ха пољопривредног земљишта просечно долази око 204 становника. Овај број се из године у годину стално мења. Узроци овоме и раслојавању пољопривредних газдинстава до појаве привредне и друштвене реформе су: одлазак знатног броја свршених ученика осмогодишњих школа у град на продужење школовања или изучавање заната (преко 90%), добровољно исељавање колонизираних породица и висок природни прираштај становништва; у овом погледу знатно се осећа утицај механизације пољопривредних радова и развијање кооперације.

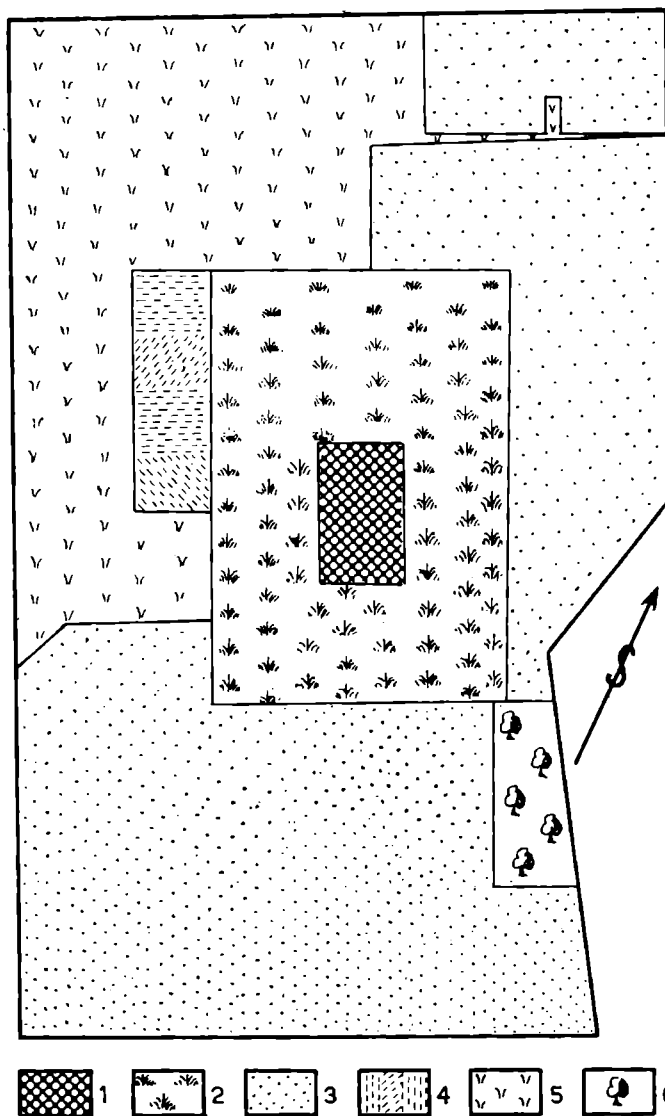
До 1961. год. газдинства која нису била у могућности да обезбеде егзистенцију приходима само из пољопривреде врло често су продавала своју земљу економски имућнијим газдинствима, давала у закуп или наполицу, па су се исељавала у Панчево и Београд, где су се запошљавала у индустрију или на другим радним местима. Међутим, отада откупом индивидуалног фонда земљишта углавном се бави друштвени сектор. Само у току 1962. год. ОЗЗ „Младост“ је откупила 575 ха од индивидуалних газдинстава.

Једно индивидуално газдинство просечно има 2,40 парцела њива, 0,01 пашњак и 0,94 парцеле неплодног земљишта величине од 0,05—0,54 ха. На једно газдинство са поседом до 0,5 ха просечно долази 1,56 парцела, на газдинство са поседом од 0,5—5,0 ха од 4,29 до 6,12 парцела, а на газдинство са поседом изнад 5,1 ха око 8,80 парцела. Последња газдинства имају просечно велике њиве парцеле 1,24 ха. Преко 8 ха велике земљишне парцеле имају једино корисници друштвеног фонда земљишта — економска јединица ПИК „Тамиш“ и ОЗЗ „Младост“. У 1966. год. ОЗЗ „Младост“ је имала парцеле земљишта овако распоређене по величини: до 5 ха 1; од 5—10 ха 9; од 10—30 ха 10 и од 30—100 ха 6.

Искоришћавање земљишта

Између 1780. и 1791. год. фонд земљишта у к.о. Качарево претежно је коришћен за производњу стално зелених култура. Али отада, због развитка ратарства, ливаде и пашњаци већим делом су преобраћене у њиве. Крајем XVIII века фонд земљишта је био подељен на осам потеса доста правилних геометријских облика, у којима су колонисти имали земљу. У том времену — периоду насељавања немачких колониста према унапред утврђеном руралној политици за Банат, око насеља налазио се потес утрина, западно и северозападно од њега потес ливада и башта, а северно, јужно и источно три потеса ораница и једна потес шума (7). Скоро исти случај је био у XIX и првим деценијама XX века. Међутим, од краја другог светског рата — у периоду насељавања становништва немачке припадности, досељавања нових колониста такорећи из свих крајева Југославије и иностранства, просторна подела к. о. Качарева по категоријама коришћења земљишта је измењена. Управо, одмах после ослобођења 1945. године три представника колониста, које су одабрали сами колонисти, са представницима Среског народног одбора и Управе народних пољопривредних добара из Панчева поделили су к. о. Качарево на четири дела, па су у два дела сви досељеници имали њиве, у трећем окућнице и вртове, а у четвртом — најмањем делу, налазили су се виногради.

Године 1967. око 63% од укупног фонда земљишта налазило се у потесима југозападно од пута Црепаја—Банат. Ново Село. Близу 90% (89,2%) од укупног броја катастарских парцела груписано је у потесима званим Село, Виногради, Црепајско поље, Канал, Пустара и Баште, а остатак од 10,8% у потесима Детелина, Брдо, Новосељанско поље, Пашњак и Аеродром. Од укупног броја потеса 18,2% имају више од 600 катастарских парцела и 27,3% од 400—600. док остали 49—281. Међу овим последњим највише катастарских парцела имају потеси звани Аеродром (281) и Канал (254). Тренутно у регионалном размештају појединих земљишних категорија по потесима скоро и не постоје разлике; управо, изузев потеса званог Село, у свим осталим преовлађују њиве (Пустара и др.).

1 — насеље; 2 — утрина; 3 — оранице, 4 — баште; — 5 ливаде; 6 — шума
Ск. 2. — Број сточе на 100 ха пољопривредне површине

Начин обраде земље. — Преко 57% (57,9%) од читавог фонда ораничне површине обрађује друштвени сектор, а индивидуална газдинства остатак од 42,1%. Процес кооперације индивидуалних газдинстава са задружним сектором веома је видан, тако да у обради укупног фонда ораница учествују: само индивидуални произвођачи са 11,7%, индивидуални произвођачи у кооперацији са 30,4%, економска једи-

ница за ратарство ПИК „Тамиш“ са 46,6% и ОЗЗ „Младост“ са 11,3%. Пре две године, на пример, индивидуална газдинства су у кооперацији обрађивала нешто око 969 ха ораница. Прошле године, међутим, ова површина је увећана за близу 200 ха (190 ха). У економској 1966/67. години кооперација је била најважнији облик друштвеног деловања у модернизацији пољопривредне производње на приватном сектору и обухватала је 1159 ха ораница (72,3% од укупног индивидуалног фонда ораница).

Искоришћавање пољопривредног земљишта

Спецификација	ха .	%		
		ораница и башта	од пољопривредног земљишта	од А-Б-В (I) II - III
I. Оранице и баште	3810	100,0	99,79	—
А. Екстрактивне културе	1165	30,6	30,51	100,0
пшеница	(1047)	(27,5)	(27,42)	89,9
јечам	(118)	(3,1)	(3,09)	10,1
Б. Интензивне културе	2381	62,5	62,36	100,0
кукуруз	(1500)	(39,4)	(39,29)	63,0
индустријске биљке	(620)	(16,3)	(16,24)	26,0
шећерна репа	(173)	(4,6)	(4,53)	(7,3)
сунцокрет	(172)	(4,5)	(4,51)	(7,2)
конопља	(275)	(7,2)	(7,20)	(11,5)
повртарске биљке	(93)	(2,4)	(2,43)	(3,9)
кромпир	(50)	(1,3)	(1,31)	(2,1)
парадајз	(6)	(0,2)	(0,16)	(0,3)
лук	(8)	(0,2)	(0,21)	(0,3)
пасуљ	(9)	(0,2)	(0,23)	(0,4)
грашак	(1)	(0,0)	(0,03)	(0,0)
купус	(8)	(0,2)	(0,21)	(0,3)
паприка	(7)	(0,2)	(0,18)	(0,3)
остало поврће	(4)	(0,1)	(0,10)	(0,2)
остале интензивне културе	(168)	(4,4)	(4,40)	(7,1)
В. Структуротворне културе	264	6,9	6,92	100,0
луцерка	(264)	(6,9)	(6,92)	100,0
II. Сталне културе	3	—	0,08	100,0
воћњаци	(3)	—	(0,08)	100,0
III. Стално зелене површине	5	—	(0,13)	100,0
пашњаци	5	—	(0,13)	100,0
С В Е Г А :	3818	—	100,0	—

Још 1946. год. у к.о. Качарево је био основан одељак Пољопривредно машинске станице из Панчева за обраду земље, јер колонисти нису имали довољно пољопривредног инвентара. У то време за сетву

коришћен је пољопривредни инвентар и индивидуалних газдинстава из околних села (Црепаје и др.). Исти случај је био 1947. год. — за време пролетње сетве. Међутим, отада недостатак пољопривредног инвентара месне народне власти почињу да решавају двојачко: прво, оснивају машинске погоне при сељачким радним задругама; и друго, реорганизацијом сељачких радних задруга групишу друштвени фонд земљишта ради рационалнијег коришћења трактора и других машина. Само задруге „Црвени пролетер“ и „Сутјеска до 1959. год. набавиле су 32 трактора, 5 комбајна и око 70 прикључних машина.

И између 1959—1963. год. задружни фонд пољопривредних машина стално се повећавао. У том времену укупан број трактора реорганизованих и фузионисаних задруга „Вардар“, „Црвени пролетер“ и „Сутјеска“ увећан је за 38,5%. Крајем 1964. год. из задружног машинског парка је издвојено 37 трактора, 7 комбајна, 2 камиона, 28 приколица и многе друге машине и припојено новооснованој економској јединици за ратарство ПИК „Тамиш“. Међутим, и поред свега тога ОЗЗ „Младост“ је 1966. год. имала 26 трактора (1374 КС), 8 комбајна (6 за жито и 2 за репу), 7 тракторских култиватора и прашача, 3 тракторска расипача вештачког ђубрива, 3 сејалице, 2 косачице, 2 моторне прскалице и 1 моторни запрашивач и замагљивач. У истој овој години ОЗЗ „Младост“ је инвестирала у део опреме око 400.000 нових динара.

У периоду од 1947—1951. год. задруге су расположиви фонд механизације претежно користиле за обраду сопственог фонда земљишта. Исти случај је био и непосредно после укидања административног социјализма и, доцније, у првим годинама увођења комуналног система. Међутим, отада земљорадничка задруга општег типа „Вардар“ све више почиње да се оријентише и на обраду фонда земљишта индивидуалних газдинстава без довољно људске радне снаге, радне стоке и сл. Исти је случај од 1959. год. и са новооснованом задругом „Младост“. Само од 15. XII 1963. до 15. XII 1964. год. она је на основу уговора о кооперацији или сервисно ван уговора обавила на 77 ха обично орање, на 50 ха дубоко орање и на 40 ха сетву свих усева. Сем тога, на основу уговора о производној сарадњи са индивидуалним произвођачима засејала је у јесењој сетви 115 ха са високородном пшеницом и 36 ха са озимим јечмом. Од репродукционог материјала у истој овој години ОЗЗ „Младост“ је на основу уговора о кооперацији утрошила или продала кооперантима 25.562 кг семена високородне пшенице и 86.182 кг вештачког ђубрива. У 1966. год. она је имала склопљене кооперативне уговоре у ратарству са 480 индивидуалних газдинстава.

И под закуп ОЗЗ „Младост“ обрађује фонд земљишта индивидуалних газдинстава. Закупнина просечно износи 290—300 нових динара по 1 ха за 12 месеци. 1966. године она је за 182 ха износила 54 хиљ. нових динара.

Још у почетку је речено да услед недостатака пољопривредног инвентара, радне стоке, људске радне снаге и сл. газдинства на при-

ватном сектору обрађују 72,3% ораница у кооперацији са ОЗЗ „Младост“. Кооперанти и остала пољопривредна газдинства која користе услуге задруге из скоро свих социјално имовинских категорија често пута немају ни плуг. 1960. године 553 пољопривредна газдинства са поседом до 3,0 ха имала су 39 плуга, 181 газдинство са поседом од 3,1—5,0 ха 130, 162 газдинства са поседом од 5,1—8,0 ха 156 и 13 газдинства са поседом већим од 8,1 ха 11 (8). И једна и друга газдинства имала су још 296 прашача, 242 дрљаче, 88 сејалица и 5 самовезачица. У том погледу исти случај је био и са радном стоком; од 909 индивидуалних пољопривредних газдинстава, колико их је укупно било 1960. год., 526 нису имала радну стоку и исту су узимала у најам или користила за обављање пољских радова задружни машински парк. У економској 1959/60. год. само 383 газдинства је имало радну стоку (42,1% од укупног броја анкетираних пољопривредних газдинстава). Међутим, нешто је друкчија била ситуација са људском радном снагом. Наиме, према узимању и давању радне снаге за обраду земље, 54,5% газдинстава била су суфицитна, 22,1% самодовољна, 9,6% дефицитна и 13,8% су узимала и давала радну снагу.

На приватном сектору у засејавању култура претежно се примењује двопољни плодород; управо већина колонизираних домаћинстава због повољних физичко-географских услова или добре конјунктуре углавном на ораницама сеје пшеницу и кукуруз. Од овога унеколико чине изузетак поједине парцеле ОЗЗ „Младост“ и ПИК „Тамиш“, нарочито парцела зв. „Утрина — бр. 1“ од 13 ха. На овој парцели ОЗЗ „Младост“ плодород је тропољни (кукуруз — конопље — пшеница). Слично је и на парцели бр. 10 ПИК „Тамиш“. У периоду од 1963—1966. год., на пример, плодород на овој парцели од 114 ха изгледао је овако: пшеница (1963. год.) — кукуруз (1964. год.) — конопље (1965. год.) — пшеница (1966. год.). И једна и друга друштвена привредна организација за побољшавање физичког састава земљишта користи разна минерална ђубрива, поред стајњака. Прва организација просечно троши 950 кг вештачког ђубрива по 1 ха (1960/64. год.), док друга 970 кг (1960/64. год.). У економској 1966/67. год. утрошена количина вештачког ђубрива на поседу ОЗЗ „Младост“ износила је 1500 кг по 1 ха, што је за 550 кг више него у периоду 1960—1964. год. Само од 15. XII 1965. до 31. V 1966. год. задруга је утрошила 308.600 кг вештачког ђубрива. Од овога 164.900 кг отпада на азотна ђубрива, 127.100 кг фосфорна и 16.600 кг калијева. Задружне залихе вештачког ђубрива 31. V 1966. год. износиле су 499.744 кг.

И потрошња вештачког ђубрива на поседима индивидуалних газдинстава је знатна. Године 1966. потрошња овог ђубрива на њивама 25 анкетираних типичних газдинства изгледала је овако: од јануара до јула 25.750 кг и од јула до децембра 15.950 кг; док на њивама друге групе од 25 газдинстава потрошња изгледала је овако: од јануара до јула 29.575 кг и до децембра 19.025 кг. Прва група газдинства има 74 ха 85 ари, док друга 89 ха 25 ари.

Искоришћавање ораница

Од краја 1944. год., а после исељавања становништва немачке припадности, Управа пољопривредних добара из Панчева преузела је да обрађује фонд ораница у к.о. Качарево у корист државе. Захваљујући добровољном раду антифашистичких организација и сл., сетвене површине у к.о. Качарево, као део друштвеног фонда земљишта у Банату, скоро све су биле обрађене у економској 1944/45. год. Међутим, притом треба истаћи да су у периоду 1944—1945. год. због недостатка семена, запрежне стоке и стручне радне снаге ораницне површине добрим делом коришћене за производњу структуротворних култура (33%). То се види и из ових података: екстрактивне културе 1945. год. биле су засејане на 12% ораница, што је око 46% мање него у периоду између два светска рата. Али од тада, поделом фонда земљишта колонистима и оснивањем сељачких радних задруга, ораницна површина по начину коришћења је измењена у корист интензивних (окопавина) и екстрактивних култура.

Још од свог оснивања 1964. год. економска јединица за ратарство ПИК „Тамиш“ из Панчева је највећи произвођач екстрактивних култура у к.о. Качарево. Само два податка довољна су да потврде учешће ове привредне организације у укупној производњи: на њеном поседу се налази 59,2% од укупне засејане површине под пшеницом у проучаваној катастарској општини, јечма — 68,64%. И још један податак: од 45.255 житних јединица колико износи укупан принос екстрактивних култура годишње она производи 61,7%. Међутим, значајно је истаћи да је и ОЗЗ „Младост“ у ратарству добрим делом оријентисана на производњу екстрактивних култура, нарочито „семенске робе“ ради веће акумулације. Године 1965. ова задруга је у кооперацији са индивидуалним газдинствима сејала на 26 ха пшеницу. Укупне површине које је 1966. год. уговорила за сетву са кооперантима за производњу екстрактивних култура веће су, у односу на исте из претходне године, за 184 ха. На својим парцелама због организационо-техничких, стручно-технолошких и физичко-географских фактора од екстрактивних култура искључиво сеје пшеницу. Сада на бази економских и месних физичко-географских услова производњу високородне сорте пшенице развија у смислу интензивне, научно постављене и разрађене технологије, која јој је 1966. год. омогућила да на 186 ха оствари просечан принос од 44 мц/ха.

Године 1965/66. на парцелама индивидуалних газдинстава у к.о. Качарево је просечно произведено 33,2 мц пшенице по 1 ха. Међутим, физичко-географски услови уз пуну агротехнику усева омогућавају остваривање приноса и преко 50 мц/ха. Из података са макроогледа на парцелама економске јединице за ратарство ПИК „Тамиш“ види се да су остварљиви приноси од сорте „Либелула“ 49,37 мц/ха, „Бачка“ 45,31 мц/ха, „Леонардо“ 44,53 мц/ха, „С. Пасторе“ 42,61 мц/ха и „Безостаја“ 41,13 мц/ха. У економској 1965/66. год. на експерименталном микроогледу највећи принос је постигнут од сорте „Леонардо“ — 50,13 мц/ха.

У 1966. год. на сетвеним површинама у к.о. Качарево највише су се гајиле интензивне културе (на 62,5% од укупног фонда сраница). Нарочито се доста производи кукуруз, кога индивидуална газдинства у условима комуналног система добрим делом сеју и у кооперацији са ОЗЗ „Младост“; то је у првом реду последица добре конјунктуре ове културе на тржишту, а затим и стога, што даје високе приносе по 1 ха и изискује већу ангажованост средстава и радне снаге. 1966. год. индивидуална газдинства имала су склопљене уговоре о кооперацији са ОЗЗ „Младост“ и узгајала хибридни кукуруз на 910 ха. Иако још увек сви кооперанти не сеју „СК хибриде“ него и сорту „Канзас“, постижу резултате у приносима кукуруза који су релативно високи. Кооперанти су 1966. год., захваљујући углавном механизованој и благовременој обради земљишта, у просеку са 1 ха произвели око 52 мц хибридног и осталих сорти кукуруза у клипу по 1 ха. Од 422 ха, колико износи укупна површина год кукурузом на друштвеном сектору, 76,30% (322 ха) отпада на економску јединицу за ратарство ПИК „Тамиш“ и 23,70% (100 ха) ОЗЗ „Младост“. У 1966. год. индивидуална газдинства сејала су хибридни и остале сорте кукуруза на 67,25%, од укупног сопственог фонда ораница и остварила принос од 78.202 мц плода у клипу.

Последње четири године пред формирање економске јединице за ратарство ПИК „Тамиш“ сетвена површина под индустријским биљем на поседу ОЗЗ „Младост“ је порасла, уопште узев, за више од 78%. Пре седам година на њеном поседу под шећерном репом налазило се свега 70 ха, а у 1964. близу 150 ха. Површина под конопљем у периоду 1960—1963. год. није никада прелазила 28 ха, а 1964. износила 34 ха. Површина под конопљем до 1963. само једне године је била већа од 250 ха, а у 1964. површина је утврђена на око 300 ха.

Године 1966. структура фонда ораница под индустријским биљем на поседу економске јединице за ратарство ПИК „Тамиш“ у к.о. Качарево изгледала је овако: конопље — 225 ха (50,1%), сунцокрет — 128 ха (28,5%) и шећерна репа — 96 ха (21,4%); док структура сетвене површине под индустријским биљем на поседу ОЗЗ „Младост“ изгледала је овако: конопље — 48 ха (36,9%), шећерна репа — 40 ха (30,8%) и сунцокрет — 42 ха (32,3%). Последња привредна организација сеје шећерну репу и у кооперацији са индивидуалним газдинствима. Кооперанти по овој култури су газдинства из свих социјално имовинских категорија. У 1966. год. индивидуална газдинства у кооперацији су са 37 ха произвела 19.272 мц шећерне репе и остварила просечан принос око 520 мц/ха или за 30 мц мање по 1 ха него ОЗЗ „Младост“.

Производњом повртарског биља се претежно баве индивидуална газдинства ван кооперације. 1966. године ОЗЗ „Младост“ на свом поседу је имала засејано свега 8 ха са поврћем. То је за 68% мање него пре реорганизације 1964. год., када се под поврћем на поседу ОЗЗ „Младост“ налазило 25 ха; управо 1966. год. она је сејала на 3 ха кромпир (37,5%), 2 ха парадајз (25,0%), 2 ха паприку (25,0%) и 1 ха остало поврће (12,5%). Тренутно економска јединица за ратар-

ство ПИК „Тамиш“ се не бави производњом повртарског биља. У 1966. год. индивидуална газдинства имала су 5,4⁰/₀ од укупног сопственог фонда ораница засејана поврћем. Преко 64⁰/₀ сетвених површина под поврћем је својина газдинстава са поседом до 5,0 ха. И једна и друга газдинства на приватном сектору, тј. са поседом изнад и испод 5,0 ха претежно сеју кромпир (на преко 50⁰/₀ сетвене површине под поврћем).

Под структуротворним културама се налази 6,9⁰/₀ од укупне површине под ораницама. Од тога 56,4⁰/₀ отпада на друштвени сектор, а 43,6⁰/₀ на приватни. Ако се упореде сетвене површине под овим културама последњих шест година на појединим привредним секторима (до 1966. год.), видеће се да је 1960. год. било на поседу задруге „Младост“ под луцерком 192 ха и 62 ха под осталим структуротворним културама, тј. под луцерком је било засејано око 130 ха више. У периоду 1962—1963. год. тај однос стално је мењан у корист луцерке. Године 1963. она је сејана на 59,2⁰/₀ од укупне површине под структуротворним културама. Једну годину касније, 1964., сетвена површина под луцерком је била већа за 19,3⁰/₀, а у 1966. год. је она искључиво сејана.

Од 115 ха, колико се налази под структуротворним културама на приватном сектору, преко 50⁰/₀ је својина газдинства са поседом изнад 5,1 ха. Овај бројни податак показује да су на приватном сектору произвођачи структуротворних култура претежно економски имућнија газдинства. То је слично као пре шест година, када су индивидуална газдинства у к.о. Качарево сејала на 21 ха луцерку и 46 ха детелину. Управо, 1960. год. 85,3⁰/₀ сетвених површина под структуротворним културама сејала су газдинства са поседом изнад 5,1 ха.

Биљна производња

Табела 2

Биљне културе	ха	Укупан принос у житним јединицама	% од биљне производње
I. Прехранбене културе	1.143	43.023	27,8
II. Крмне културе	2.055	77.481	50,1
III. Индустријске културе	620	34.201	22,1
С В Е Г А :	3.818	154.705	100,0

Сталне културе

Уочи другог светског рата у к.о. Качарево од сталних култура највише је гајена винова лоза. Али откада се иселило становништво немачке припадности и потес винограда с десне стране пута Препаја—Качарево подељен новодосељеним колонистима већи број чокота винове лозе је повађен још у периоду административног управљања

привредом услед „нерентабилности“, а земљиште преобработено у њиве. Тако је Петковски Стојан приликом колонизације добио под виноградом 157 кв. хв.; Пушић Мирко — 145 кв. хв.; Ристовски Стојко — 212 кв. хв.; Спасовски Донче — 140 кв. хв.; Станојевићки Спаса — 144 кв. хв. итд. Свако од наведених колонизираних домаћинстава у току 1946. и 1947. год. имало је 3 до 8 чланова и бавило се виноградарством (5). Међутим, у петој години увођења комуналног система само неколико газдинстава са поседом од 1,1—2,0 ха, 3,1—4,0 ха и 5,1—8,0 ха бавило се гајењем винове лозе. У 1960. год. сва ова газдинства су имала 905 чокота винове лозе, од чега је било 66,3% младих. Преосталих 33,7% чокота је било способно за род. Три године касније, 1963., само једно газдинство је имало виноград. У периоду 1963—1966. год. и ово газдинство је искрчило свој виноград услед „нерентабилности“.

До увођења комуналног система средњеевропско воће се у к.о. Качарево гајило скоро искључиво по двориштима. Практично то значи да на поседима газдинства није било воћњака у класичном смислу речи. Стабла воћа су била разасута по двориштима, или врло ретко засађена у посебним вртovima на окућницама. Тек у условима комуналног система, када је ПЗ „Младост“ засадила један воћњак у потесу северозападно од насеља, запажа се у том погледу унеколико преокрет. Сем тога, отада се унеколико и изменила структура засађених стабала воћа по врстама. До тада Качаревчани су претежно гајили шљиве, вишње и кајсије, а подизањем поменутог задружног воћњака осетно је повећан и број стабала трешања.

Године 1966. на поседу ОЗЗ „Младост“ било је засађено 809 стабала воћа. Највећи број стабала отпада на кајсије (42%), затим трешње (30%); најмање на јабуке (1%), па онда крушке (1%), шљиве (1%) и вишње (25%). У структури воћарства на окућницама индивидуалних газдинстава преовлађују шљиве и кајсије (9). Првих има 25,5%, а других 23,4% од укупног броја стабала воћа на приватном сектору.

Од укупног броја стабала воћа у к.о. Качарево, способних за род је 55,8%. Значи, нешто више од половине. Остала стабла воћа су неспособна за род — 44,2%. У 1966. год. од 3074 родна стабла ОЗЗ „Младост“ и индивидуална газдинства добила су 400 мц или 146 житних јединица воћа.²⁾ Газдинства у овој катастарској општини остварују највеће приносе воћа од стабала шљива и јабука. Од сваког родног стабла просечно добијају 18—20 кг плода. На другом месту у воћњаку ОЗЗ „Младост“ се налазе кајсије, са 8 кг по једном стаблу, а на поседу индивидуалних газдинстава крушке са 15 кг. На зачељу се налазе млада родна стабла трешњи; она дају 3—7 кг плода по стаблу годишње.

²⁾ „Житна јединица“ је јединица за хранљиву вредност појединих култура у поређењу до хранљиве вредности жита као основне јединице (11).

ГНЖ је пољопривредна статистичка јединица за упоређивање вредности појединих врста стоке у односу до краве као основне јединице (11).

Прерада воћа на поседима индивидуалних газдинстава и ОЗЗ „Младост“ из властите — сопствене производње слабо је развијена. Око 90% од укупно произведеног воћа троши се у свежем стању, а у пекмез се прерађује остатак од 10%. У 1960. год. од 40 мц шљива је произведено 10 мц пекмеза.

Стално зелене површине

Крајем XVIII века стално зелене површине у к.о. Качарево налазиле су се у потесу око насеља, западно и северозападно од њега, због — као што је већ речено — утврђене политике искоришћавања земљишта и сл. Касније, у XIX веку потес ливада преобрађен је у оранице. До другог светског рата стално зелене површине су се смањиле толико да су заузимале само ивичне јужне и југоисточне делове потеса званог Слео.

У условима планског искоришћавања земљишта, после ослобођења 1945. год., стално зелене површине су се и даље смањивале, нарочито у доба од 1948. до 1951. год. За ово има више узрока, али су два основна: први, подизање друштвених економских објеката на стално зеленим површинама; и други, проширење задружног фонда ораница на штету стално зелених површина. У 1966. год. под пашњацима се налазило свега 0,13% од укупног фонда земљишта. Ливаде нема ни једно индивидуално газдинство, а пашњаке само она из социјално имовинске категорије до 0,5 ха. Остала газдинства, као она са поседом од 0,5—8,0 ха, немају стално зелених површина.

Парцеле под стално зеленим површинама су релативно мале; оне на поседима индивидуалних газдинстава у социјално имовинској категорији од 0,0—0,5 ха су просечне велике 0,21 ха. На једног власника земљишта у к.о. Качарево просечно долази 0,01 парцела под пашњаком.

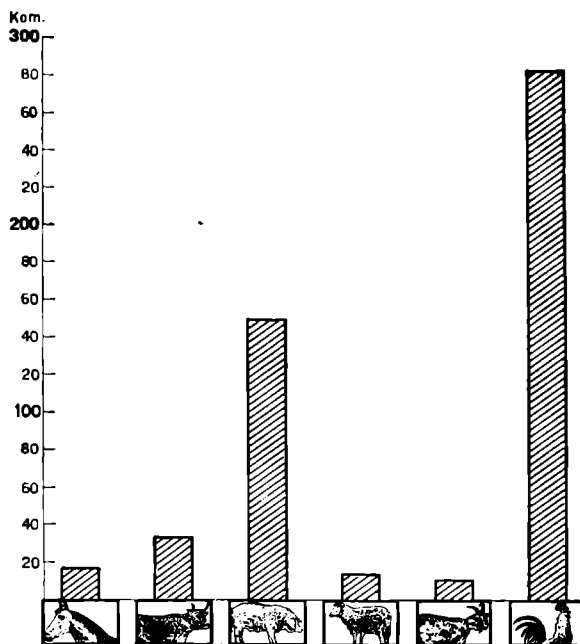
УСМЕРЕНОСТ ПОЉОПРИВРЕДНЕ ПРОИЗВОДЊЕ

Биљна производња. — У укупној биљној производњи у 1945. год. изразито су преовлађивале структуротворне културе и кукуруз. Међутим, у периоду 1946—1966. год. овај однос је нешто измењен у корист прехрамбених култура, тако да у укупној биљној производњи у 1966. год. само пшеница учествује са 26,3%, док остале прехрамбене културе са 1,5%. Ово је последица не само измењених услова за обраду земље од 1946. год., него и увођења у плодсред високородних сорти пшенице које, како је већ наведено, дају просечно 38,8 мц по 1 ха. Но, и поред тога производња прехрамбених култура, којом се баве сва пољопривредна газдинства, још увек је мања од крмних култура за око 44,5%. Управо, само кукуруз се производи 60.606 житних јединица годишње; што у односу на укупну биљну производњу чини 39,2%. У 1966. год. било је, рачунајући у житним јединицама, про-

изведено крмних култура 77.481, а сунцокрета, конопље и шећерне репе заједно 34.201 житна јединица. Дакле, било је укупно произведено свих крмних и индустријских култура — 111.682 житне јединице. Прехрамбених култура, које се сеју на 1.143 ха оранице, производи се 43.023 житне јединице годишње.

На сваких 100 ха пољопривредне површине у к.о. Качарево производи се око 4.052 житне јединице разних биљних производа. Од тога на крмне културе отпада 50,1%, а остатак од 49,9% на прехранбене и индустријске.

Сточарство и сточарска производња. — Још крајем 1944. год. фонд стоке исељеног немачког становништва преузела је Управа пољопривредних добара да држи у корист државе; после колонизације к.о. Качарево између 1945. и 1947. год. већи део фонда стоке је подељен колонистима, а мањи од 15 коња, 26 говеди, 50 свиња и 300 живине додељен новооснованој Пољопривредној станици. Свако домаћинство са признатим правом на колонизацију добило је по једну крмачу, две овце и 2—3 кокошке или гуске, свака три домаћинства краву, а свака два домаћинства коња (10, с. 27—30). Од 657 колонизираних домаћинстава, 98,8% је до 1948. год. углавном пренело на сељачке радне задруге крупну стоку и у периоду административног управљања привредом извесно време колективно хранило и користило.

Ск. 2 — Број стоке на 100 ха пољопривредне површине

Јануара 1947. год. у к.о. Качарево крупну стоку држало је 6 задруга. Касније, пред укидање административног система управљања привредом, са реорганизацијом, број задруга које се баве сточарством се смањио на 3. У том времену — периоду формирања већих задружних газдинстава, почињу да се баве крупним сточарством и индивидуална газдинства на свом поседу. Међутим, и поред тога гајење стоке на задружним поседима је и даље доминатно. Највећи фонд стоке био је СРЗ „Црвени пролетер“; она је у време увођења комуналног система имала 120 крава, 60 коња, 600 свиња, и 100 кокошака (10, с. 42). У 1958. год. интензивним сточарством су се бавиле само две задруге. То су СРЗ „Црвени пролетер“ и ЗПЗ „Сутјеска“. Године 1959. пред фузионисање у ПЗ „Младост“ ове две задруге су имале око 600 говеди и неколико стотина свиња. Пет година касније, 1964., ОЗЗ „Малдост“ имала је 1.100 говеди и 1000 свиња.

Сточарска производња
А

Табела 3

Врста производа	Број ст оке	Укупна производња у житним јединицама	Процент од укупног броја житних јединица
Месо		21.569	31
краве	117	(4.198)	
јунице	146	(2.299)	
телета	497	(3.703)	
прасади	650	(390)	
свиње	1.537	(10.161)	
јагњеће	348	(313)	
живине	3.607	(505)	
Млеко		19.334	27
кравље	872	(19.084)	
овчије	373	(119)	
козије	408	(131)	
Остали сточарски производи (вуна и др.)		2.129	3
СВЕГА:	—	43.032	61
Продато стоке на тржишту:			
			Б
свиње (полумасне и др.)	3.154	15.473	
прасади	566	340	
краве	203	7.320	
јунади	135	2.167	
телета	222	2.065	
јагњади	40	46	
живине		12	
СВЕГА:	—	27.423	39
СВЕГА А и Б:	—	70.455	100

У 1960. год. 89,3% од укупног броја пољопривредних газдинстава бавило се свињогојством; управо, 203 газдинства са поседом до 1,0 ха држало је просечно по 4,0 свиња, 266 газдинстава са поседом од 1,1—3,0 ха по 4,7 свиња, 173 газдинства са поседом од 3,1—5,0 ха по 6,1 свињу и 170 газдинства са поседом изнад 5,1 ха по 8,7 свиња. Међутим, нешто је друкчија била ситуација са говедима и коњима. Од укупно 419 говеди, колико их је било 1960. год. на приватном сектору, око 45,1% је била својина газдинстава са поседом изнад 5,1 ха, а остатак од 54,9% припадао свим осталим социјално имовинским категоријама. Слично је било и са расподелом коња по социјално имовинским категоријама, мада се коњарством претежно баве газдинства са поседом од 5,1—8,0 ха. Преко 77% фонда коња је својина газдинстава са поседом изнад 5,1 ха. И једна и друга газдинства на приватном сектору, тј. са поседом изнад и испод 5,0 ха баве се још живинарством и овчарством.

Од краја 1964. год., а после реорганизације ОЗЗ „Младост“, економска јединица за сточарство ПИК „Тамиш“ је највећи одгајивач говеди у к.о. Качарево; она је крајем 1966. год. имала 563 краве и 285 телад и јунади. Захваљујући раније створеним производним капацитетима и формираним основном стаду, сточарство на поседу ОЗЗ „Младост“, као корисника друштвеног фонда земљишта, од 1965. год. све је више усмерено на повећану производњу товних свиња кроз механизацију и модернизацију производног процеса. И једна и друга привредна организација 30. XI. 1965. год. имале су 94 говеди и 1389 свиња. Од 1. I до 30. XI 1965. год. оне су испоручиле на тржиште око 360 тона свињског меса. У исто време индивидуална газдинства са склопљеним уговором о кооперацији у сточарству имала су 136 говеди и 1085 свиња. Године 1966. она су на основу уговора о производној кооперацији са ОЗЗ „Младост“ држала 18 приплодних крмача, 30 приплодних јуница и 10 јунади за тов. У децембру поменуте године ОЗЗ „Млдаост“ је на свом поседу имала још 215 прасади до 5 м, 119 назимади преко 5 м, 8 нерастова, 119 крмача, 784 свиње у тову, 4 коња, 7 телад до 5 м и 30 крава. Последња стока је источно-фризиске расе и од ње задруга жели да формира матични запат за производњу приплодних материјала који би наменски давала индивидуалним произвођачима као расплодни материјал, те да на тај начин директно утиче на измену расног састава говеда на приватном сектору.

Крајем 1966. године на сваких 100 ха пољопривредног земљишта газдинства у к.о. Качарево просечно су држала 84,51 ГНЖ стоке. На говеду долази 33,54% од укупног броја ГНЖ, коње 24,72%, козе 1,01%, овце 1,46%, свиње 34,24% и живину 5,03%. У укупном сточном фонду учествују: индивидуална газдинства са 68,79%, економска јединица за сточарство ПИК „Тамиш“ са 21,60% и ОЗЗ „Младост“ са 9,61%.

Иако је број ГНЖ доста велики на 100 ха пољопривредног земљишта, сточарска производња у к.о. Качарево ипак није већа од биљне. 1966. године она је износила 70.455 житних јединица или 1845

јединица на 100 ха пољопривредног земљишта. Међутим, то не треба да значи да садашња сточарска производња не премаша локалне потребе становништва. Насупрот, сточарство на поседима знатног броја газдинстава представља робну производњу. Стога и није чудо што близу 40% сточарске производње чини стока за тржиште. Производња млека је мања за 29,5%, док од осталих производа износи 23.698 житних јединица. Само економска јединица за сточарство ПИК „Тамиш“ у 1966. години продала је на тржишту 160 телади, 57 јунади и 196 крава.

Укупна производња. — Пољопривредна производња у к.о. Качарево је претсжно биљна и на сваких 100 ха пољопривредног земљишта износи 5.397 житних јединица. Око 19,11% јединица отпада на прехранбене културе, а 34,41% крмне и 15,19% индустријске. У укупној пољопривредној производњи сточарство учествује са 31,29%.

Укупна пољопривредна производња

Табела 4

Биљна производња	Производња у житним јединицама	% од укупне пољопривредне произв
I. Прехранбене културе	43.023	19,11
II. Крмне културе	77.481	34,41
III. Индустријске културе	34.201	15,19
Свега биљна производња	154.705	68,71
Сточарска производња		
IV. Месо	21.569	9,53
V. Млеко	19.334	8,59
VI. Остали сточарски производи (вуна и др.)	2.129	0,94
VII. Продато стоке на тржишту	27.423	12,18
Свега сточарска производња	70.455	31,29
Укупна пољопривредна производња	225.160	100,00

ЛИТЕРАТУРА

1. Савезни завод за статистику: Миграциона обележја становништва, Београд, 1960.
2. Б. Букуров: Геоморфолошке прилике Баантског Подунавља, Зборник радова Географског института Српске академије наука, књ. 8, Београд, 1954.
3. Хидрометеоролошка служба ФНР Југославије: Температура, ветар и облачност у Југославији, књ. 1, Београд, 1952.
4. Хидрометеоролошка служба ФНР Југославије: Падавине у Југославији, књ. 2., Београд, 1957.
5. Месна канцеларија к. о. Качарево: Књига колонизације Качарска 1946. и 1947. год.
6. Скупштина општине Панчево (уред за катастар): Поседовни листови к.о. Качарево (стање 1. VIII 1967. год.).

7. Б. Којић: Насеља у Војводини, Глас САНУ, књ. 10, Београд, 1961.
8. Савезни завод за статистику: Попис индивидуалних пољопривредних газдинстава 1960. (сви подаци за 1960. год. коришћени су из докумената селективног центра бр ПП-1-60.
20,206,209
9. Обрађени статистички подаци за период од 1945—1959. и 1961—1967. год. добијени су од Завода за статистику СРС, Скупштине општине Панчево и анкетирањем на терену.
10. М. Јанкевић: Историја Качарева, 1957.
11. Institut za geografijo Univerze v Ljubljani: Študije o kmetijski izrabi tal v treh vaseh Jugoslavije, Geografski vestnik XXXIV, Ljubljana, 1963.
12. Polaska akademia nauk; Instrukcija szczedolwego zdjecia užitkowania ziemi, Warszawa, 1962.
13. Polska akademia nauk: Dokumentacja geograficzna, zeszyt 2/3, Warszawa, 1966.

R é s u m é

MIROSLAV D. MILOJEVIĆ

UTILISATION DU SOL DANS LA COMMUNE CADASTRALE DE KAČAREVO

Kačarevo est situé à 11 km vers le nord-est de Pančevo; il est éloigné 29 km de Beograd. Il s'étend du sud-ouest vers le nord-est; sa commune cadastrale est d'environ 16 km longue, jusqu'à 2,5 km large. Elle consiste de 11 groupes de champs; sa superficie est de 3980 ha.

A partir de l'année 1791 jusqu'à l'année 1944, le fonds de terres dans la c. c. de Kačarevo appartenait à la population allemande colonisée. Cependant, à partir de la fin de l'année 1944 la Direction des biens agricoles avait pris possession de leur fonds de terre pour le cultiver au profit de l'Etat; après la colonisation du Banat entre 1945 et 1947 environ 60 p. 100 de fonds global de terre ont été répartis aux colons venus s'installer de différentes régions de la RFS de Yougoslavie et de l'étranger, 32 p. 100 aux coopératives paysannes de travail et de 8 p. 100 restants on a formé le fonds social commun de terres. A présent, 58,1 p. 100 du fonds total de terres appartiennent au secteur collectif. Le fonds de terres appartenant aux propriétés individuelles est assez morcelé. Ce fait est confirmé dans une certaine mesure par l'adonnée que 75,3 p. 100 de propriétaires possèdent jusqu'à 2,0 ha.

Plus de 57 p. 100 du fonds entier des terres labourables sont cultivés par le secteur collectif. A la culture du fonds total des terres labourables prennent part: les producteurs individuels seuls avec 11,7 p. 100, les producteurs individuels en coopération avec 30,4 p. 100, l'unité économique du Combinat industriel et agricole »Tamiš« avec 46,6 p. 100 et la Coopérative agricole générale »Mladost« avec 11,3 p. 100.

En 1965/66 sur les parcelles des propriétés individuelles dans la C. C. de Kačarevo on a produit en moyenne 33,2 quintaux métriques de blé par 1 ha. Cependant, les conditions physico-géographiques, avec l'application de toutes les mesures agrotechniques, rendent possible la

réalisation des rapports qui dépassent même 50 q. m./ha. Les données des micro-expériences sur les parcelles de l'unité économique pour l'agriculture du CIA »Tamiš« on voit que les rapports réalisables de la sorte »Leonardo« se montent à 50,13 q. m./ha.

Sur les surfaces labourables dans la C. C. de Kačarevo cultive surtout les cultures intensives. On produit tout spécialement le maïs. En 1966 les propriétés agricoles avient conclu des contrats de coopération avec la CAG »Mladost« et cultivaient le maïs hybride sur 910 ha.

Sous les cultures structuroformatives se trouve 6,9 p. 100 de superficie totale sous les terres labourables. De cette superficie 56,4 p. 100 appartiennent au secteur collectif et 43,6 p. 100 au secteur privé.

Plus de 89 p. 100 du nombre total de propriétés agricoles s'occupent d'élevage de porcs. Le plus grand éleveur de bêtes à cornes est l'unité économique pour l'élevage du CIA »Tamiš«.

K A R T A ISKORIŠĆAVANJA ZEMLJIŠTA KATASTARSKE OPŠTINE KAČAREVO

0 200 400 600 800km.

GRANICE

— katatarske opštine
- - - - - društvenih imanja

 zemljišni fond ekonomije za ratarstvo kombinata "Tamiš"

 zemljišni fond OZZ "Mladost"

 zemljišni fond individualnih gazdinstava

AGRARNA STRUKTURA

 do 5 njivskih parcela na jedno gazdinstvo

 preko 10 njivskih parcela na jedno gazdinstvo

 individualna gazdinstva do 5 ha koja posekaju preko 50% njiva na privatnom sektoru

NJIVSKA POVRŠINA

< 5 - 10 >

 strukturativne kulture sa prevagom lucerke

< 50 - 70 >

 intenzivne kulture sa prevagom kukuruza

< 20 - 40 >

 ekstraktivne kulture sa prevagom pšenice

< 60 - 80 >

 broj stočarskih jedinica (GNŽ) na 100 ha

 plodored

VOĆIJACI I TRAVNE POVRŠINE

 a. a. voćnjak

 Prunus armeniaca

 Prunus avium } preovlađujuće vrste voća

 pašnjak

ŠUME DO 20 GOD. STAROSTI

 jasen 20%

 topola 20%

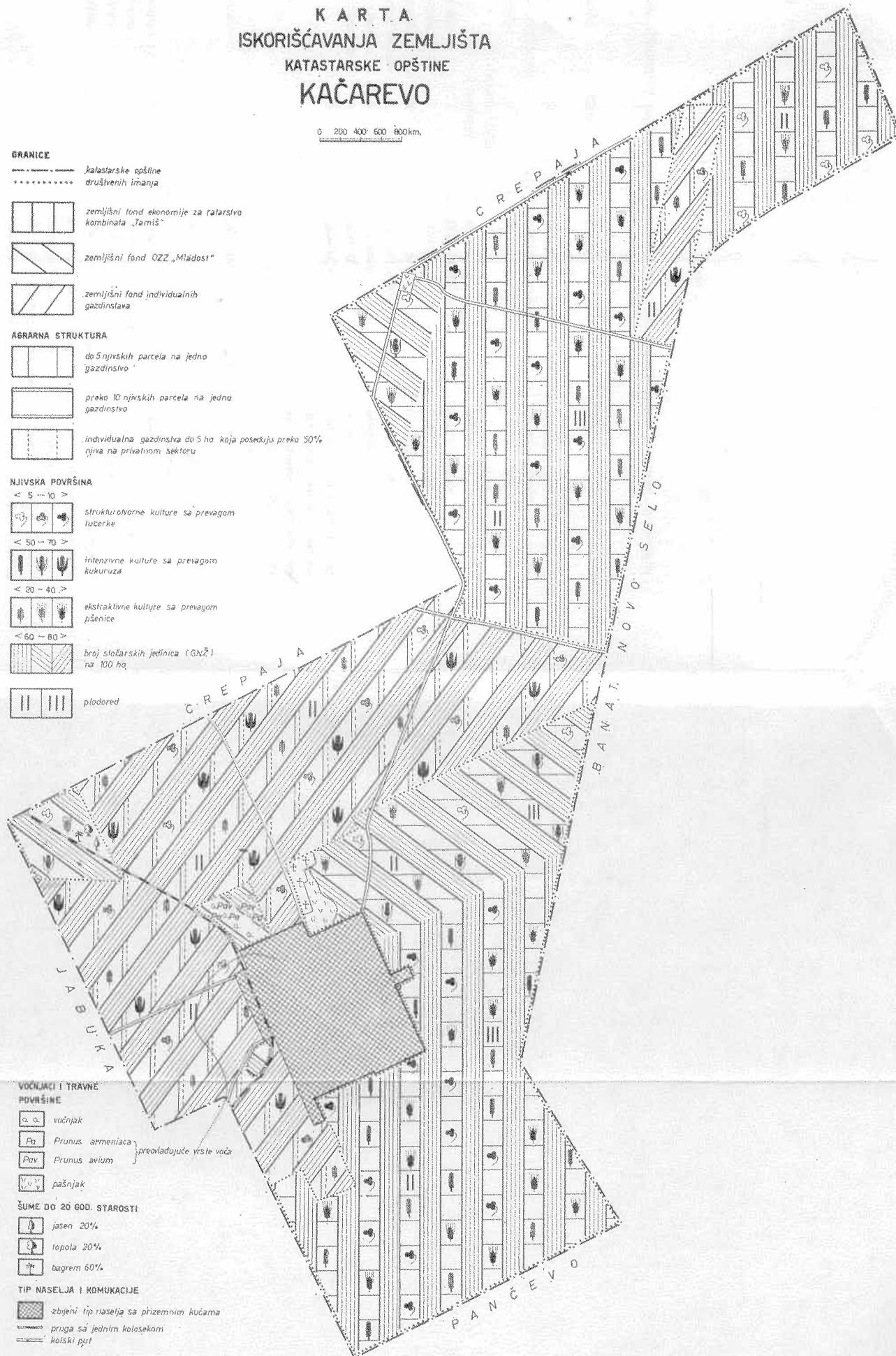
 bagrem 60%

TIP NASELJA I KOMUNIKACIJE

 zbijeni tip naselja sa prizemnim kućama

 pruga sa jednim kolosekom

 koloski put

E R R A T A

У овом Зборнику радова књ. 22 поткрале су се, поред мањих словних, и следеће грешке:

Страна	Пасус	Ред	Стоји	Треба
37	одоздо	9	уздани	издани
42	(наслов одељка)		антрорпогеног	антропогеног
48	одозго	3	поред тога	после тога
50		задњи ред у петиту	мање	њена
230	одозго	2	епигенет-	епигенетску
230	одозго	7	темена —	темена терасе
232	одоздо	10	у руднику	и рудника
233	испод слике	1	креседлине	преседлине
236	2 одоздо	4	сливове	сливање
236	2 одоздо	4	донесе	доносе
238	2	5	морфо-	морфометријске и мор- фолошке карактеристи- ке долина притока, ка- рактер иницијалне по- вршине
238	одоздо	7	ридањско-крепољинској	ридањско-крепољин- ској
240	3	11	заграђују	загађују
244	4	1	потока	водотока
245	одоздо	9	оазе	базе
250	одоздо	11	водопропустних	водонепропустних
251	одозго	9	естреман	екстреман
252	одоздо	11	због тога се дешава да неке притоке већу ко- личину воде	због тога се дешава да неке притоке имају већу количину воде
254		1	У овом случају, дакле, западна долина Мораве	У овом случају, дакле, западна страна долине Мораве
254	одоздо	7	изводно	низводно

Страна	Пасус	Ред	Стоји	Треба
255	одозго	7	са тог терена долазе на алувиј. раван	са тог терена долазе већи потоци на алувијалну раван
256	одоздо	4	(заселак „Слатина“ на апсолутној висини 12 м-	(заселак „Слатина“ на апсолутној висини 160 м) износи 3—5 м, а на нижој апсолутној висини 12 м.
256	одоздо	2	па је у том преден Темнића	па се у том погледу предео Темнића
266	одоздо	6	водолоци	водотоци
266	одоздо	4	главине	плавине
267	петит, одоздо	3	да прати мање шкриљаца	да прати мање масице шкриљаца
268	одоздо	5	Смедеревско	Светозаревско
268	одоздо	2	индиференцирано	издиференцирано
271	2 испод наслова	2	узимају	узимајући
271	4—5 испод наслова	—	—	У трећој фази 1840. године Ресавчина и Ресава представљају један ток који се код Лучице (близу Пожаревца) уливао у Мораву.
271	одоздо	8	на основу резултата А. Буса	На основу резултата А. Буеа
275	4	2	стонама	странама
275	5	2	сл. 75	сл. 7
278	3 одоздо	2	„давља“	„дивље“
280	2	3	Параћину	Праћину
283	3	2	може	не може
286	одоздо	5	хидрографски	хидростатички
292	петит, одоздо	2	25,30/л с	2530 л/с
296	одозго	8	који припада	који припадају
298	одозго	6	из слива-	из слива излази да је то најважнији и најпроблематичнији део удолине. Он садржи две негативне околности: плитку издан и плитко усечено корито-
303	2	2 одоздо	обод	обод котлине
305	1	1 одозго	Најдужа	Најужа
306	5	1 „	најважније	најважније
306	5	1 „	потожаја	положаја
307	3	2 одоздо	прдставља	представља

Страна	Пасус	Ред	Стоји	Треба
307	5	1 одозго	Ветрнице	Ветернице
308	4	2 „	Рударске луке	Рударске чуке
308	5	3 „	диж	диже
309	4	2 „	Оне јављају	Оне се јављају
310	2	1 „	Када је језеро	Када се језеро
311	сл. 1 (текст испод слике)		Путулеш	Кутлеш
311	3	3 одоздо	на ова процес	на овај процес
314	2	1 одозго	Са развој	За развој
315	2	2 „	нишу	Нишу
315	3	2 „	вегетативног	вегетационог
315	Таб. 2	Заглавље	Ссанице	Станице
315	„	3 одозго	35.5	33.5
315	„	Задњи ред	26.9	Недостаје реч Средња:
315	„	Задњи ред		29.6
315	Таб. 3	2 одоздо		Брисати цифре 89.9 142.4 80.9 99.4
				415.3
315	„	2 одозго	XI — XII	Сума
318	3	6 одоздо	удругим	у другим
318	4	2 одозго	тужне	јужне
318	5	задњи ред	7,ц.	7,с,
318	5	„ „	ц. 66	с. 66
322	1	13 одозго	стрситог	стреситог
322	2	1 „	а територији	на територији
323	1	1 „	подлози	подзоли
323	1	2 „	подинама	падинама
323	2	3 „	покривач	покривач
323	2	2 одоздо	шланинска	планинска
324	2	„	страни страни	став
324	5 и 6 став		Двапут одштампан исти	став
325	4	15 одозго	Власнине	Власине
327	5	2 „	хришани	хришћани
327	5	3 одоздо	аКо	као
327	6	4 одозго	сахбије	сахибије
327	6	2 одоздо	Србији у Пусту реку (изостављен цео ред)	Србији 1833. године. Овај последњи догађај довео је до исељавања Турана избеглица у Пу- сту реку
330	2	6 одозго	вовског	совског
330	4	3 одоздо	из Грахова у Бојшине	из Грахова и Бојшине
331	2	7 одоздо	у правацу	у правцу
332	Таб. 6	1 одозго	1879	1878
332	„	2 „	станов. пор. стан. писм. стран. пор. стан.	становника породица становника писмених странаца породица ста- новника

Страна	Пасус	Ред	Стоји	Треба
332	Таб. 6	3 одоздо	Јасеново	Јарсеново
333	Таб. 7	2 одозго	1648	1948
334	1	3 одоздо	184%	18,4%
334	Таб. 8	3 „	Јасеново	Јарсеново
335	Таб. 9	2 одозго	на 1 км. пољ. повр.	на 1 км ² пољ. повр.
340	3	11 одозго	в. с. 38	в. с. 337
341	1	1 „	ђубриво	ђубрило
341	3	2 „	таблица 11	(таблица 11)
341	5	1 „	евроским	европским
342	Таб. 12	2 одозго	друге опрема	друге опреме
342	„	заглавље	Брадинце	Бадинце
342	2	4 одозго	јез натно	је знатно
347	Таб. 13	заглавље	пољопр. порршина по 1 ст.	пољопр. површина по 1 ст.
347	Фуснога 11	3 одозго	дајвеће	највеће
348	2	6 „	тероторију	територију
348	Таб. 14	3 одоздо	2008	20.08
348	„	6 „	1137	11,37
348	„	5	1263	12,63
348	„	4 „	851	8,51
348	„	последњи	Предојанс	Предејанс
349	6	2 одозго	Пре баште	Прве баште
350	Сл. 3	текст	жарсенову	Јарсенову
351	2	6 одоздо	зао ву	за ову
351	3	задњи	из а извоз	и за извоз
353	4	1 одозго	иош	још
353	5	3 одозго	(в. стр. 43)	(в. стр. 342)
353	5	5 одозго	справкама	справама
355	Таб. 16	1 „	Колико се доб. вина кад је год.	Колико се добија вина кад је година
355	„	5 одозго	недостаје цифра	7
356	3	4 одозго	Бабичка Горе	Бабичке Горе
356	5	6 „	и сточни	источни
357	2	6 „	сеичјон	семијон
357	2	7 „	Да би виноградарство	Да би се виноградар- ство
357	3	2 одоздо	а и сорти	а и сорте
358	4	3 „	сеп одижу	се подижу
360	4	1 „	упериоду	у периоду
361	2	6 „	карактеристична	карактеристика
361	4	7 одозго	клизања	клижења
363	2	8 одозго	чиће	биће
364	5	2 „	паступљено	заступљено
365	Таб. 20	1—2 одозго	Доње Крајину Горње Крајин. Неманица	Доње Крајинце Горње Крајинце. Номаница

Страна	Пасус	Ред	Стоји	Треба
366	2	2 одоздо	земску	зимску
367	2	3 одозго	доамњинство	домањинство
367	3	3 одозго	Пржкца	Пржница
370	4	4 одоздо	доменантан	доминантан
370	4	3 „	с утраве	су траве
371	1	2 „	изложена	изложен
371	2	1 „	Ливаде у пашњаци	Ливаде и пашњаци
372	3	6 одозго	(в. стр. 45—46)	(в. стр. 345—346)
372	5	3 одоздо	су своје	су своју
373	3	1 одозго	зааступљена	заступљена
374	1	1 „	производњу	производну
374	3	2 „	скоришћена	искоришћена
376	2	3 „	Стојковцу	Стројковцу
377	1	7 одоздо	Стојковцу	Стројковцу
378	Таб. 26	15 одозго	самовезчице	самовезачице
378	Таб. 26	21 одозго	одгајилалиште свиња	одгајивалиште свиња
378	„	3 одоздо	палине	малине
378	„	6 „	4	1
378	„	заглавље	Пашуња	Јашуња
378	„	20 одозго	број — ова реч је сувишна	
379	Таб. 27	заглавље	у рат. у повр.	у ратар. и повр.
379	„	„	у стоучаству	у сточарству
379	„	1 одозго	20 2	22 22
380	Таб. 28	заглавље	„Дубочца“ „План-теже“	„Дубочица“ „План-тажа“
380	„	3 одоздо	шупе за машине	шупе за малине
381	2	1 одоздо	прогрес	Прогрес
381	8	2 одозго	рица	лица
382	Таб. 29	6 одозго	Поморавља	Поморавље
384	2	3 „	сена	се на
384	4	1 „	VXI	XVI
385	1	2 одоздо	у блама	у балама
385	4	6 одозго	азв.	тзв.
385	4	11 „	био још врло	био је врло
386	3	1 одоздо	комуне	комуна
386	4	4 „	геома	веома
386	6	3 одоздо	(в. с. 89)	(в. с. 383)
387	4	6 одозго	трговачка	трговачко
387	4	8 „	откупљивали	откупљивачи
389	1	3 „	судеље	кудеље
389	1	4 одоздо	даје	да је
389	4	5 „	Поред извози	Поред извоза
389	4	9 „	езмљама	земљама
390	5	1 одозго	ирговимском	трговинском
390	6	2 „	теиторије	територије
393	3	4 одоздо	изрочито	нарочито

Страна	Пасус	Ред	Стоји	Треба
394	7	3 одозго	иржиштр	тржиште
395	4	4 одоздо	преко њих којих се села и даље снабдевају	преко њих се села и даље снабдевају
398	1	1 одоздо	таблица 33	таблице 33
398	Таб. 33	1—2	Бр. желез. стан. уто-вар-истовар	Број железничких ста-ница
400	1	3 одоздо	уасвременом	у савременом
401	3	5—6“	у моравским селима	у моравским и селима
401	4	7 одозго	заступљени	заступљен
402	4	1 „	лаблице	таблице
402	Таб. 34	1 „	рнчари	грнчари
403	3	3 „	сврменији	савремени
403	3	10 одоздо	зротјав	против
405	Таб. 35	—		недостаје ужари 19
406	Таб. 36	заглавље	Бунуђа	Бунуша
406	Таб. 36	1 одозго	1	4
408	Таб. 38	1—2	Број занатских огранака	Број занатских органи-зација
409	Таб. 40	1 одозго	укупно	ученици
409	Таб. 41	1—2	Број зан. радњи	Број занатлија
409	Таб. 41	3 одозго	72	1
406	1	7 одоздо	Грделца	Грделица
410	1	2 „	коумне	комуне
411	3	10 одозго	/23	2/3
411	4	2 одозго	Козари	Козару
412	1	2 одозго	3 цигларе	3 циглане
412	4	9 „	индустријске	индустријске
412	4	1 одоздо	индустријски	индустријски
413	2	6 одозго	Лесковцу	Лесковцу
413	4	1 „	години	године
413	6	1 одоздо	стовраиште	стовариште
415	2	5 одозго	3 парата	3 апарата
415	5	2 одоздо	гвоздених оков	гвоздени оков
416	1	5 одозго	тркотажа	трикотажа
416	2	6 „	„Ресерт“	„Ресорт“
416	5	1 одоздо	Вуче	Вучје
417	1	1 „	Западне	западне земље
418	2	3 одозго	равнолетећих	равноплетећих
418	5	6 „	електричне	електричне
419	1	1 одоздо	зводе	извозе
419	2	2 одозго	„Утензија“	„Утензилија“
419	2	3 одозго	утензилије	утензилије
419	5	5 „	произвјода	производа
420	1	6 „	ферметише	ферметише
420	1	2 одоздо	нат ериторији	на територији
420	1	1 „	пошљавање	пошљава

Страна	Пасус	Ред	Стоји	Треба
420	3	3 одозго	школгске	школске
420	3	2 одозго	штампање	штампање
421	1	3 „	и мје	им је
421	3	8 одозго	РИЗ и“	РИЗ из
422	2	1 „	снабдевали	снабдевали
422	3	6 „	праприке	паприке
423	1	3 одоздо	похтиче	потиче
423	3	9 „	прошкове	прашкове
424	2	1 одозго	шемијско индустијско	хемијске индустрије
424	2	5 одоздо	дигитално	дигиталис
424	2	1 „	плесне	плесни
425	6	4 одозго	иако и нових	иако има и нових
427	4	5 „	знији	жнији
428	4	1 „	дубравачка	дубравачка
428	6	2 „	уу даљеније	у удаљеније
429	3	6 „	теирторији	територији
429	5	2 „	правца	правац
429	5	4 „	њивог	његов
429	6	4 одозго	повезан са повезан са	повезан са
431	3	7 „	саобраћаници	саобраћајници
431	4	4 „	Југославије	Југославије
431	6	2 „	кределима	пределима
432	2	1 одоздо	која нарочито	која је нарочито
435	1	1 „	У Лесковцу	у Лесковцу
435	3	4 „	породие	породице
435	4	1 одозго	пордич-	породич-
437	1	1 одоздо	чиатва	читава
437	3	7 одозго	хотал	хотел
438	1	1 „	који	које
439	2	2 „	туристички	туристички
439	2	11 „	речици кроз	речици која кроз
441	2	5 одоздо	постојала	постајала
441	3	2 одоздо	привлачи, као	привлачи као
444	3	3 одозго	помуне	комуне
446	4	8 „	комптенса	комплекса
446	5	1 одоздо	од којих	до којих
448	бр. 31	11 одозго	факултетот	факултет
448	„	12 „	Н 12	Н° 12
448	бр. 48	16 одоздо	Ј. Врдељановић	Ј. Ердeљановић
448	бр. 54	6 одоздо	Трговинско-занатлиски Краљевине	Трговинско-занатли- ски шематизам Краље- вине
448	бр. 54	6 одоздо	Србије за 1902/3. Србије	Србије за 1902/3
448	бр. 55	5 одоздо	статистику Краљевине	статистику краљевине Србије

Страна	Пасус	Ред	Стоји	Треба
449	бр. 66	18 одозго	Врњачка	Врањска
449	1	2 одозго	Лесцовац	Лесковац
450	5	6 одоздо	emplooés	employés
450	5	6 „	bâtimentn	bâtiments
450	5	4 „	Leskowsay	Leskovac
450	6	2 „	salimentaire	alimentaire
451	1	2 „	accupe	occupe
451	2	8 одозго	Ce derner	Ce dernier
451	3	2 „	Vlaso'ince	Vlasotince
602	1	2 „	Јагодина	Јагодином
616	5	1—5 одоздо	Од тада, с обзиром да је сортама у величини од 20 ха на земљишном фонду у Глоговцу, Врановцу, Лозовику и Шуљковцу и набавила трактор за риголовање, ово повећање до 1958. задруга мислила да подигне сопствени угледни виноград са високо квалитетним износи од 30 до 50 ха годишње.	Од тада с обзиром да је задруга мислила да подигне сопствени угледни виноград са високо квалитетним сортама у величини од 20 ха на земљишном фонду у Глоговцу, Врановцу, Лозовику и Шуљковцу и набавила трактор за риголовање, ово повећање до 1958. износи од 30 до 50 ха годишње.
629	3	4 одозго	тосе	то се
630	5	1 одоздо	највеће	највећи
632	4	1 одозго	аутобуси	аутобуски
634	5	1 одоздо	ип откривача	и поткривача
636	Таб. 1	2 одозго	нејасне године треба да	буде: 1819 1839 1858 1864 1873 1891
638	Таб. 33	Заглавље	Недостаје заглавље	Врста заната број изнад прве и друге колоне
640	4	1 одоздо	до 1968	до 1967
642	Није добро извршен прелом: преглед занатлија испод табеле 6 треба да се налази изнад првог става тако да следи одмах иза последњег става са стране 641.			
642	Таб. 6	11 одозго	13	3
644	Таб. 7	2 одозго	VI X VII X V VII X V VII X V VII V	VII X VII X V VII X V VII X V VII X
644	Таб. 7	10 одозго	Цео ред је сувишан	
657	3	2 одозго	Фхбрика	Фабрика
657	5	5 одозго	путева	путера
661	6	3 одозго	зафабр ику	за фабрику
665	фуснота 14 са стране 666 треба да се налази на 665 страни			
674	3	1 одозго	les duex	les deux
674	3	4—3 „	exiguës	exigées
708	Таб.		1,4	— 1,4

Страна	Пасус	Ред	Стоји	Треба
712	Ск.		Ск. 2. — Број стоке на 100 ха пољопривредне површине	Ск. 1 — Искоришћавање земљишта у време оснивања насеља крајем XVIII века (по Б. Којићу)
713	Таб.	заглавље	пољопривредниг	пољопривредног
715	3	2 одоздо	јула 29.575 кг и до децембра 19.025 кг	јула 29.575 кг и од јула до децембра 19.025 кг
718	Таб. 2		ла	ха
720	2	1 одоздо	Слео	Село
722	1	9 одозго	100 кокошака	1000 кокошака

Посебна найомена. У раду М и х а ј л а К о с т и ћ а „Алексиначка котлина“ коректор штампарије пропустио је више словних и других грешака. Писац умољава добронамерног читаоца да такве грешке има у виду и да их уважи.